

Mały DYSKOBOL

ROK I, NR 2

MAGAZYN DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

TAJEMNICZE URZĄDZENIE SPRZED WIEKU – S. 3

KAMIL STOCH W SZKOLE... – S. 10

BEZPIECZNIE W GÓRACH – S. 6, 13, 15

SZACHY DISCYPLINĄ ZIMOWĄ? – S. 4

MUZEUW PEŁNE ZARAWEK – S. 12

KONKURSY I ZAGADKI – S. 14

BOBSLEJ – S. 7

Drodzy młodzi czytelnicy

Turystka pod Howerlę w północno-zachodniej części pasma Czarnohory, 1907 r.

Przed Wami zimowy „Mały Dyskobol”, czyli magazyn dla młodzieży, która interesuje się sportem i jego historią. Gdy oddawaliśmy ten numer do drukarni za oknem syptał śnieg i było mroźnie. Nie narzekajcie na pogodę, tylko wykorzystajcie ją do uprawiania sportów zimowych. W wolną chwilę, np. podczas ferii, bierzcie sanki, łyżwy czy narty i wychodźcie na świeże powietrze. Mamy tylko jedną prośbę, przeczytajcie komiks w „Małym Dyskobolu” i zobaczcie, jakie niebezpieczeństwa mogą zimą czyhać na rozbawioną młodzież.

Aby trochę Was rozbawić pokazujemy pewien wynalazek sprzed stu lat, który miał pomóc w uczeniu się, albo w grze w szachy. Przy okazji rozmawiamy z szachową arcymistrzynią Agnieszką Brustman i zadajemy jej prowokujące pytanie: Czy szachy to sport zimowy czy letni?

Bez wątpienia zimowym sportem są skoki narciarskie i dlatego na okładce „Małego Dyskobola” widzicie Kamil Stoch. W naszym magazynie piszemy o tym, jak 10-letni Kamilek zaczął uprawiać sport. Obejrzyjcie nieznane zdjęcia naszego mistrza w skokach narciarskich i dowiecie się, jak 19-letni Kamil poznał swoją przyszłą żonę.

W „Małym Dyskobolu” będzie też, nasza turystyczna odpowiedź, gdzie wstąpić po zwiedzeniu warszawskiego Starego Miasta? (odpowiedź: do niepowtarzalnego Muzeum Domków dla Lalek, Gier i Zabawek). Dowiedziecie się też jak działa bobslej i kiedy po raz pierwszy odbyły się pierwsze zimowe igrzyska olimpijskie i kiedy zadebiutowali na nich łyżwiarze.

Znajdziecie też zagadki i ciekawostki, które mają być zachętą do odwiedzenia naszego Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie.

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI W WARSZAWIE
01-531 WARSZAWA, UL. WYBRZEŻE GDYŃSKIE 4
CENTRUM OLIMPIJSKIE
TEL. 22 56 03 780
SEKRETARIAT@MUZEUMSPORTU.WAW.PL
WWW.MUZEUMSPORTU.WAW.PL

REDAGUJE ZESPÓŁ REDAKCYJNY DYSKOBOLA W SKŁADZIE:
ROBERT GAWKOWSKI (RED. NACZELNY), PIOTR BANASIAK, MARTA
MAREK, MAGDALENA WALCZYK-BRZEZIŃSKA, JACEK WIŚNIEWSKI
PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD: MACIEJ PRZYBYSZEWSKI
FOTOGRAFIA NA OKŁADCE: AILURA, CC BY-SA 3.0 AT
EMAIL: DYSKOBOL@MUZEUMSPORTU.WAW.PL

Na zdjęciu widzicie urządzenie, które miało pomagać w nauce. Skonstruował je naukowiec amerykański Hugo Gernsback sto lat temu. Pan Hugo był założycielem pierwszego pisma poświęconego science fiction i nazywano go „ojcem fantastyki naukowej”. Wynalazł wiele rzeczy, choć akurat urządzenie pokazane na zdjęciu, pomimo kolorowej reklamy, jakoś się nie przyjęło.

Ten przyrząd to taka specyficzna ogromna „czapko-mask” nakładana na głowę, mająca na celu izolowanie się od innych i dzięki temu dająca większą szansę na koncentrację. Za pomocą butli gazowej do „czapko-maski” dostarczano tlen i specjalne gazy orzeźwiające.

A teraz nasza zagadka: w jakiej dyscyplinie sportu miało być to urządzenie pomocne? Odpowiedź znajdziecie na następnej stronie, w wywiadzie ze znaną zawodniczką tej dyscypliny. Przeczytajcie więc ten wywiad i wszystko będzie jasne.

Czy szachy są dyscypliną zimową?

NA TO I INNE PYTANIA ODPOWIADA ZNANA POLSKA SZACHISTKA, ARCYMISTRZYNI AGNIESZKA BRUSTMAN

Tylko w szachach dozwolone jest, by król bił królową. Rys. Andrzej Choma

Czy szachy są dyscypliną letnią czy zimową?

Odpowiedź niby jest prosta, bo w szachy można grać cały rok. Gramy najczęściej w salach, więc szachiści nie są zależni od warunków atmosferycznych. Rozumiem, że tak samo mają koszykarze, siatkarze bokserzy, którzy przez cały rok korzystają z sal.

Ale gdybym miała wybierać odpowiedź – czy szachy są bardziej dyscypliną letnią czy zimową – to zdecydowanie wybieram tę drugą. Na zimowe wieczory szachy wydają się być idealne, rejestrujemy wtedy większą aktywność szachistów, a rozgrywane wówczas turnieje szachowe cieszą się sporą frekwen-

cją. Już od dawna Światowa Federacja Szachowa FIDE prowadzi rozmowy z Międzynarodowym Komitetem Olimpijskim w sprawie wprowadzenia szachów do programu zimowych igrzysk olimpijskich. Kto wie, może coś z tego wyjdzie?

Czy rozgrywki szachowe były ujęte w programie jakichkolwiek igrzysk olimpijskich?

Gdy Polacy po raz pierwszy wystąpili na igrzyskach olimpijskich w 1924 r., to wtedy w Paryżu zorganizowano turniej szachowy jako imprezę towarzyszącą tej imprezie. Jednak za dużo było przeciwności i szachy nigdy nie znalazły się w programie olimpijskich zawodów.

W 1927 roku światowa federacja szachowa ustaliła regulamin swoich centralnych zawodów pod nazwą Olimpiada Szachowa. Od tej pory rozgrywamy je co dwa lata i dodam, że

Szachiści od prawie stu lat mają swoje olimpiady szachowe. Rys. Andrzej Choma

Polacy odgrywają w nich znaczącą rolę. Na pamiętnej – bo rozgrywanej w Warszawie – Olimpiadzie Szachowej w 1935 roku, polska drużyna zajęła trzecie miejsce. W sumie w okresie międzywojennym zdobyliśmy siedem szachowych medali olimpijskich (1 złoty, 3 srebrne i 3 brązowe).

Na kolejny medal olimpijski w szachach czekaliśmy aż do 1980 roku, gdy nasza drużyna kobieca – ze mną w składzie – wywalczyła brąz. Dziś Olimpiady Szachowe są wielkim świętem sportowych szachów, a startują w nich reprezentanci ok. 180 krajów ze wszystkich kontynentów. Dodam, że drużyna olimpijska składa się z 5 najlepszych zawodników z danego kraju, tak więc Szachowa Olimpiada to gigantyczna impreza, a wszyscy spotykają się w tym samym czasie na sali gry.

Czy takie urządzenie, jak to przedstawione na poprzedniej stronie, może być pomocne do gry w szachy?

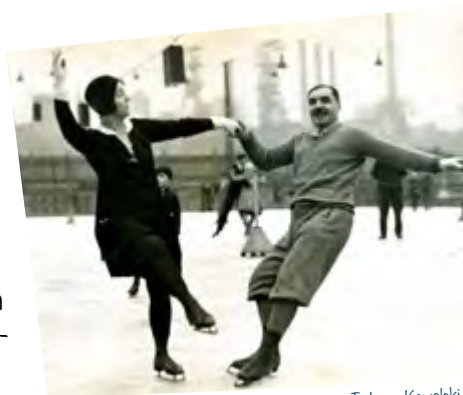
Książka wspomnieniowa Agnieszki Brustman, wyd. w 2022 r

Obawiam się, że nie (uśmiech!). Urządzenie miało dostarczać tlen, ale szachiści doskonale sobie radzą bez takiego cudacznego mechanizmu. Aby się dotlenić wystarczą długie spacery po lesie, kilkukilometrowa przebieżka czy gimnastyka. To jest taka szachowa rozgrzewka, wtedy lepiej gramy.

Takiego urządzenia nie można nakładać na głowę szachisty, także i dlatego, że regulaminy zakazują grać w nakryciu głowy, np.: czapce, turbanie lub ze słuchawkami. Chodzi o to, aby zawodnik był widoczny dla sędziego i nie miał możliwości otrzymywania podpowiedzi od postronnych osób. A zatem takie urządzenie z góry byłoby skazane na porażkę.

CZY WIECIE ŻE ...

Pierwszy raz na igrzyskach olimpijskich łyżwiarze figurowi wystąpili już w 1908 roku. A było to ... na letnich Igrzyskach w Londynie. Przypomnijmy, że zimowych igrzysk olimpijskich jeszcze nie organizowano, a nowe wynalazki techniczne umożliwiały już działanie sztucznego lodowiska. Na pierwszych olimpijskich zawodach w jeździe figurowej wystartowało 21 łyżwiarzy z 6 krajów.

Mistrzowska para, Zofia Białorówna i Tadeusz Kowalski, Lwowskie Towarzystwo Łyżwiarzkie, ok. 1930 r. Zbiory MŚiT

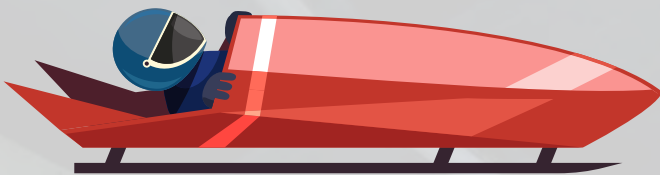
Lawina

Zagrożenie lawinowe jednak wzrosło.

Bobsleje

Bobsleje to zimowa dyscyplina sportu, polegająca na zjeździe zawodników na czas po sztucznym torze lodowym. Zjazd odbywa się w specjalnych saniach (zwanymi bobslejami), które mogą pomieścić dwu- lub czteroosobowe drużyny.

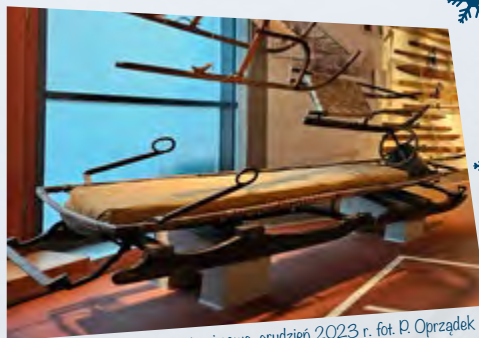
Oto kilka ciekawostek o bobslejach, o których zapewne wielu z Was nie miało pojęcia:

- ❄ nazwa bobslej pochodzi z języka angielskiego w dowolnym tłumaczeniu oznacza poruszanie się na saniach (bob – poruszanie się w kierunku celu, sled – sanie)
- ❄ dzisiejszy bobslej jest rodzajem obudowanych sań, które są wyposażone w dwie pary wąskich ptoz
- ❄ tor lodowy ma średnią długość 1500-2000 metrów i charakteryzuje się średnim spadkiem 8-12 procent. Powinien mieć co najmniej 15 zakrętów, a na niektórych odcinkach można osiągać prędkość dochodzącą do 150 km/godzinę!
- ❄ pierwsze zawody bobslejowe odbyły się w 1893 r. w Szwajcarii (Sankt Moritz), gdzie dziesięć lat później zbudowano pierwszy tor zjazdowy
- ❄ w roku 1924 bobsleje stały się konkurencją zimowych igrzysk olimpijskich (Polscy bobsleści zadebiutowali na tej imprezie cztery lata później)
- ❄ jedyny tor bobslejowy w Polsce znajdował się w Karpaczu, lecz został rozebrany w latach siedemdziesiątych XX w.

Czteroosobowy bobslej prezentowany w MSiT w 2019 r. fot. M. Przybyszewski

Kto chce wiedzieć więcej o historii bobslejów, powinien obejrzeć naszą stałą ekspozycję w Muzeum Sportu i Turystyki:

Ekspozycja stała MSiT - sporty zimowe, grudzień 2023 r. fot. P. Oprządek

- ❄ niezwykle ciekawym eksponatem jest drewniany bobslej z 1892 roku, umożliwiający jazdę w terenie, a nie – jak współcześnie – w specjalnie przystosowanej lodowej rynnie
- ❄ nie posiada on specjalnej osłony aerodynamicznej zwiększającej prędkość i jest o około 30 procent cięższy od współczesnych
- ❄ w przedniej części znajdują się specjalnie zamocowane haki, służące do zaprzęgnięcia konia, aby wciągnąć sanie z powrotem na górę.

WIEDZIAŁ, ŻE BĘDZIE MISTRZEM!

13-letni Kamil Stoch na skoczni. Zbiory Ewa Biłan Stoch

Kamila Stocha nikomu, kto choć trochę interesuje się sportem, przedstawiać nie trzeba. Każdy wie, że to nasz znakomity skoczek narciarski, który aż pięć razy reprezentował nasz kraj na igrzyskach olimpijskich. To trzykrotny mistrz olimpijski, trzykrotny triumfator Turnieju Czterech Skoczni, dwukrotny mistrz świata i dwukrotny zdobywca Kryształowej Kuli. Jego cudowne skoki pokazywały chyba wszystkie telewizje świata.

A jak zaczęła się ta wielka kariera? Kamil urodził się w Zakopanem w 1987 roku. Mieszkał z rodzicami w miejscowości Ząb położonej kilka kilometrów od zimowej stolicy Polski. A Ząb to już prawie Gubałówka, skąd roztacza się piękny widok na

Tatry. Kamilek od małego interesował się nartami, bo jak się nie interesować sportami zimowymi, skoro wszystkie dzieciaki wokół jeżdżą na nartach, sankach czy na łyżwach. Także dwie starsze siostry Kamila – Natalia i Ania – wiedziały dobrze, co to jest sport. Dwa lata starsza od Kamila Natalia uprawiała biegi narciarskie, więc było jasne, że Kamil też musiał. Wraz z kolegami budował ze śniegu mini-skocznie narciarskie, na których można było „poszybować” kilka metrów. Nie wszyscy chłopcy mieli odwagę, by na nich skoczyć, ale Kamil miał. Miał też talent, co zostało

zauważone przez wujka, który sprezentował Kamilowi – mającemu wtedy ledwie siedem lat i rozpoczynającemu naukę w szkole podstawowej – pierwsze narty do skakania. W następnym roku za zgodą rodziców zapisał się do lokalnego klubu LKS Ząb, gdzie zaczął trenować kombinację norweską, czyli połączenie dwóch konkurencji: skoków i biegów narciarskich. Mając dziewięć lat

zadebiutował w lidze szkolnej i wygrał siedem konkursów w kategorii „rocznik 1986 i młodszy”. Podkreślmy, że większość startujących chłopców była od Kamila starsza. Wkrótce Kamil stał się po raz pierwszy rozpoznawalny – na

Młody Kamil Stoch przed skocznią. Zbiory Ewa Biłan Stoch

razie tylko we własnej szkole. Jednak szybko miało się to zmienić.

Zimą 2000 roku uznano go za nadzieję polskich skoków. W tym czasie na zawody w Zakopanem przyjechała Telewizja Polska. Trzynastoletni Kamil skoczył wówczas 105 metrów i udzielił pamiętnego wywiadu (do dziś dostępny na YouTube), w którym opowiedział o początkach swej kariery i marzeniach sportowych. Nikt nie wiedział, że ten dzieciak właśnie trafnie przewiduje swoją sportową przyszłość. Niedługo po tym Kamil zaczął edukację w Szkole Mistrzostwa Sportowego. Nauka godzona ze sportem, z zawodami zagranicznymi, obozami treningowymi, stała się dla utalentowanego juniora codziennością. Gdy w 2006 roku zdał maturę był już wicemistrzem świata juniorów. Dostał się na studia na krakowskiej Akademii Wychowania Fizycznego.

Mniej więcej wtedy poznał Ewę, też pochodzącą z Zakopanego. Poznali się w Planicy podczas jednego z konkur-

sów skoków narciarskich. On występował w zawodach, ona była początkującym fotografem. Po latach pani Ewa tak wspominała moment pierwszego spotkania: – *Spodobał mi się. Intuicyjnie poczułam, że to bardzo dobry, wrażliwy człowiek.* Kamil i Ewa pobraли się w sierpniu 2010 roku w kościele na Bachledówce.

Choć minęło od tego kilkanaście lat, Kamil nadal skacze, a Ewa nadal zajmuje się fotografią artystyczną. Państwo Stochowie nadal też mieszkają w Zębie. W wolnym czasie Kamil ceni sobie kontakt z naturą i spokój. Ewa marzy o tym, by po zakończeniu

kariery sportowej Kamila pojechać w podróż dookoła świata. Oboje byli gośćmi Muzeum Sportu i Turystyki. Nasz mistrz w 2018 roku odsłonił plakietę medalu olimpijskiego z Pjongczangu i udzielił wywiadu naszemu „Dyskobolowi”. Natomiast pani Ewa w 2022 r. organizowała w naszym Muzeum niezwykle ciekawą wystawę swojej fotografii pt. *Perpetui flores* (z łac. Wieczne kwiaty).

13-letni Kamil prezentuje trofea. Zbiory Ewa Bilan Stoch

Ewa Bilan Stoch na vernisażu swojej wystawy fotograficznej w naszym Muzeum w 2022 roku. Fot. Paweł Oprządek. Zbiory MSiT

Kamil Stoch podczas uroczystości w 2018 roku w Muzeum Sportu i Turystyki. Fot. Paweł Oprządek. Zbiory MSiT

JAK JEŹDŻONO NA NARTACH W DAWNYCH CZASACH?

Fragment ekspozycji stafej MSiT - sporty zimowe, 2023 r. fot. P. Oprządek

Najstarsza narta znaleziona przez archeologów w śniegach Skandynawii ma ok. 4 tysięcy lat. Nie oznacza to oczywiście, że już istniał sport narciarski. Narty (słowo pochodzenia norweskiego oznaczające: kłodę, przycięte drewno) służyły dawnym ludziom do poruszania się w trudnym terenie.

Gdzieś w połowie XIX wieku zauważono, że narty mogą być źródłem dobrej zabawy. Tak zaczęto się ścigać na nartach: biegać i zjeżdżać z góry. Pierwsze narty ze Skandynawii były bardzo długie i mierzyły... trzy metry. Nic dziwnego zatem, że na wystawie w Muzeum Sportu i Turystyki można zobaczyć narty ze Szwecji, pochodzące z 1882 roku, które mają 294 cm długości. Kto ma narty ten wie, że taka długość utrudnia wykonanie skrętu i nie-
możliwia zjazd po stromym zboczu. Dlatego właśnie Austriak Mathias Zdarsky (1856-1940) gdzieś w końcu XIX wieku przyjrzał się swoim długim skandynawskim nartom i wpadł na genialny pomysł. Z pomocą pily

odciął 1/3 swojej narty. Na skróconych deskach lepiej pokonywał stoki alpejskie i do historii przeszedł jako pionier narciarstwa zjazdowego. On też w 1905 roku zorganizował w Austrii pierwsze zawody w slalomie gigancie, sam zresztą je wygrał, pokonując 24 innych zawodników. Dodajmy, że w tym okresie narciarze posługiwali się jednym kijem, przypominającym bardziej długą drąg niż dzisiejsze narciarskie kijki.

Mathias Zdarsky miał licznych przyjaceli wśród Polaków, którym skutecznie zaszczerpił miłość do narciarstwa. Tak oto Polacy na początku XX wieku w Zakopanem rozpoczęli produkcję nart, a znany nam już Mathias Zdarsky przyjechał w polskie Tatry poprowadzić pierwszy kurs jazdy na nartach. W 1907 roku powstał pierwszy polski klub narciarski: Karpackie Towarzystwo

Narciarskie, a pierwszymi znanymi narciarzami-Polakami stali się Stanisław Barabasz, Mariusz Zaruski i Mieczysław Kartowicz.

Pierwsze polskie zawody narciarskie w biegach i zjazdach rozegrano w 1908 roku w Sławsku w Bieszczadach (dzisiaj w Ukrainie, ok. 40 km na wschód od granicy Polski). W tym samym roku we Lwowie ukazał się pierwszy polski podręcznik narciarstwa „Narty i ich użycie” napisany przez Romana Kordysa. Narciarstwo stawało się coraz popularniejsze. Gdy w 1918 roku Polska odzyskała niepodległość, niemal natychmiast powstał Polski Związek Narciarski.

Wycieczka narciarska z pocz. XX w. zbiory MSiT

SKOKI NARCIARSKIE

Zacząto się od ćwiczeń armii norweskiej w końcu XVIII w. Aby żołnierz był lepiej wyćwiczony, trenował na nartach skoki ze stromego dachu swych koszar. Tak zaczęto skakać na nartach. Pierwszy prototyp skoczni narciarskiej, służącej już tylko pierwszym sportowcom, powstał ok. połowy XIX wieku w norweskiej miejscowości Telemark. Pierwszym rekordem uznaje się skok Norwega Sondre Nordheima z 1860 roku, kiedy uzyskał 30,5 metra.

Skoki z dachu koszar w końcu XVIII wieku w wykonaniu norweskich żołnierzy. Rys. Andrzej Choma

Na początku skoczków obowiązywał tzw. styl kuczny, polegający na odbiciu, potem narciarz podkureczał nogi i wy-machiwał rękoma. Wyglądało to rozpaczliwie – tak, jakby skoczek koncentrował się tylko na tym, aby szczęśliwie wylądować. Wspomniany Sondre Nordheim zaczął powoli wpro-

wadzać nowy styl zwany telemarkiem – polegało to na odbiciu narciarza, który prostował kolana, a w końcu całe ciało. Skoczek wciąż machał ramionami i leciał wyprostowany, a to uspokojenie lotu sprzyjało zarówno odległości, jak wysokości i elegancji skoku.

W Polsce pierwszy konkurs w skokach narciarskich rozegrano we Lwowie w 1907 roku w Parku Kilińskiego z inicjatywy klubu sportowego Czarni Lwów. Zwycięzca skoczył ... ok. 15 metrów.

Pierwsze międzynarodowe zawody w skokach narciar-

skich zorganizowano w roku 1910 w Tatrach na Kalatówkach, na nieistniejącej już skoczni. Pierwsze Mistrzostwa Polski w skokach narciarskich odbyły się w Stawsku (dziś w Ukrainie) w 1923 roku, a najdłuższy skok miał ledwie 20,5 metra.

CZY WIECIE ŻE ...

Pierwsze zimowe igrzyska olimpijskie odbyły się w 1924 r. a więc sto lat temu. Impreza odbyła się w niewielkiej francuskiej miejscowości Chamonix, położonej niedaleko od najwyższego szczytu Europy, Mont Blanc (4807 m n.p.m.). Zawody nosiły wówczas nazwę: Tydzień Sportów Zimowych. Za igrzyska olimpijskie zostały uznane dopiero w 1926 roku, zatem sportowcy, którzy startowali w Chamonix w 1924 roku, dowiedzieli się, że są olimpijczykami dopiero dwa lata później.

Przy okazji zagadka dla Was: Oto plakat zimowych igrzysk w 1924 roku. Zgadnijcie, jaką dyscyplinę sportową przedstawia? Odpowiedź na stronie 14.

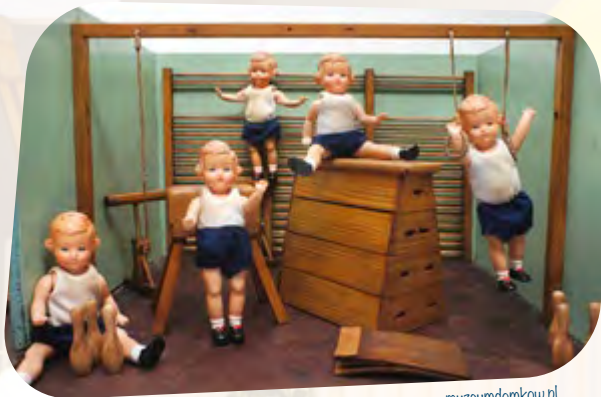
Muzeum pełne zabawek

muzeumdomkow.pl

Kiedy powinno otwierać się Muzeum Domków Lalek, Gier i Zabawek? Oczywiście, w Dzień Dziecka. W dzień otwarcia w 2016 roku to muzeum pełne zabawek mieściło się w Pałacu Kultury i Nauki. Dziś znajduje się na warszawskiej Starówce przy ul. Podwale 15, natomiast oddział Wystaw Czasowych na ul. Krzywe Koło 2/4. Turysty najpierw zwiedzają Stare Miasto, a potem już w muzeum oglądają te same piękne kamienice, kościoły w bajkowej miniaturze. Zaglądają do mini domu, by podpatrzeć jak wyglądało codzienne życie w czasach pradiadków. W podświetlonych gablotach można zobaczyć domki dla lalek na metr szerokie i wysokie, pełne lalek

ubranych w stroje z epoki (jak na fotografii), które możemy oglądać przy zabawie, czytaniu książki, gotowaniu czy sprzątaniu. W domku, umeblowanym jak przed stu laty, obejrzymy pracownię szklarza, sklep bławatny, przychodnię weterynaryjną i salę gimnastyczną, a nawet kaplicę z miniaturowym księdzem i zakonnicą. Słowem - świat w miniaturze. Każdy z eksponatów ma własną historię - jedne wyprodukowano seryjnie w fabryce, inne zostały zrobione w jednym egzemplarzu przez majsterkującego dziadka czy tatę.

muzeumdomkow.pl

Muzeum zachwyca i czaruje, ale może być też inspiracją do własnej twórczości. Można śmiało powiedzieć, że to miejsce jest zarówno dla małego dziecka, jak i dla 100-lątka. Dla tych pierwszych, to niepowtarzalna okazja do poznania otaczającego nas świata. Dla drugich, to świetna okazja do nostalgicznej wyprawy w dawne czasy.

Muzeum zostało uznane w 2021 roku za najlepszą atrakcję turystyczną Mazowsza, co wcale nie dziwi.

muzeumdomkow.pl

WYKREŚL 20 DYSCYPLIN I SPRZĘTÓW ZIMOWYCH

(SZUKAJ POZIOMO, PIONOWO I NA SKOS)

B	I	A	T	H	L	O	N	W	S	N	O	W	B	O	A	R	D	O	P
T	O	R	B	U	T	Y	N	A	R	C	I	A	R	S	K	I	E	K	J
S	R	B	M	N	V	R	G	H	L	X	W	A	Q	E	Z	G	D	H	H
E	F	S	S	A	N	E	C	Z	K	A	R	S	T	W	O	B	G	J	M
C	V	B	D	L	W	Q	Z	X	C	N	K	H	R	Y	D	T	K	Z	N
I	Q	B	E	R	E	T	I	L	L	K	H	G	M	N	B	V	G	N	B
E	Y	T	U	O	P	J	A	Z	D	A	F	I	G	U	R	O	W	A	U
U	F	B	I	Y	D	S	U	I	F	E	H	B	Q	S	B	R	Y	R	X
A	R	D	H	F	I	G	Q	H	O	K	N	T	Y	A	E	S	A	T	Z
G	S	K	O	K	I	N	A	R	C	I	A	R	S	K	I	E	L	Y	A
E	A	P	K	B	Y	K	B	Y	U	J	R	B	D	A	F	Q	B	G	S
T	N	O	E	L	R	A	N	F	R	K	C	E	C	S	D	O	S	P	H
P	K	Y	J	Q	H	E	R	I	L	I	I	B	T	K	R	A	Ż	E	K
S	I	U	T	O	Z	B	J	U	I	E	A	I	Y	U	G	I	J	G	J
E	R	Y	S	C	T	E	P	R	N	L	R	E	Y	S	G	P	B	Y	T
Q	Z	K	N	Y	Z	G	K	C	G	T	S	Q	R	K	Ł	L	D	M	Z
O	T	A	H	D	I	S	K	E	L	E	T	O	N	I	A	Y	U	E	R
R	P	B	S	A	E	N	Q	S	A	Y	W	B	V	D	S	F	Ż	N	R
U	G	Q	E	C	B	O	B	F	P	B	O	J	E	R	B	I	O	W	U
B	I	E	G	I	N	A	R	C	I	A	R	S	K	I	E	B	E	T	Y

Ile bobslejów widzicie na zdjęciach lub na rysunkach w niniejszym „Małym Dyskobolu”?

Odpowiedzi
Odpowiedzi

ODPOWIEDŹ NA ZADANIE ZE STR. 14:
W MAŁYM DYSKOBOLE ZNAJDUJĄCE 5 ILUSTRACJI BOBSLEJÓW
ODPOWIEDŹ NA ZADANIE ZE STR. 11:
ZAWODNICY UPRAWIAJĄ BOBSLEJE

ROZWIĄZANIE WYKREŚLANEK:
1. BATHLON
2. SNOWBOARD
3. TOR
4. BOBSLEJ
5. BUTY NARCIARSKIE
6. SANECZKOWARSTWO
7. JAZDA FIGUROWA
8. SKOKI NARCIARSKIE
9. KAPZEK
10. SKELETON
11. BOBER
12. BIEGI NARCIARSKIE
13. SANKI
14. HOKEJ
15. CURLING
16. NARCIARSTWO
17. NARTY
18. LŻYWY
19. PANCZENY
20. KCIKI

Ryzykanci

Zeszła mgła. Coś się pogoda psuje. Co robimy?

Szlak jest dobrze oznaczony. Mamy profesjonalny sprzęt. Idziemy dalej.

Uważajcie! Przepaść!!

Halo! Słyszcie mnie? Potrzebujemy pomocy! Widoczność zerowa, jesteśmy gdzieś w okolicy...

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI W WARSZAWIE

ZAPRASZA NA ZAJĘCIA EDUKACYJNE

DZIAŁ EDUKACJI I PROMOCJI

TEL. 22 56 03 786

EDUKACJA@MUZEUMSPORTU.WAW.PL

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE
WRAZ Z AKTUALNYM CENNIKIEM NA STRONIE:
WWW.MUZEUMSPORTU.WAW.PL

25^{lat} Mazowsze